ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ทางออกของปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัศน์ตามหลัก

พระพุทธศาสนา

ผู้เขียน

พระณัฐพงษ์ กฤตยวงศ์ (คุเณสโก)

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสนศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อ. คร. พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์ ประชานกรรมการ
รศ. จารุณี วงศ์ละคร กรรมการ
ผศ. คร. ปรุตม์ บุญศรีตัน กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ทางออกของปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัศน์ตามหลักพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบ ของการบริโภคสื่อโทรทัศน์ เพื่อหาทางออกจาก ปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัศน์ด้วยหลักพุทธธรรม ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมี การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และนำเสนอด้วยรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุดและมีการ ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศในโลกที่ สาม โทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงและครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ การบริโภคสื่อ โทรทัศน์โดยขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดวิจารณญาณ สามารถนำความเสียหายมาสู่มวลมนุษย์ มากมายเกินความกาดหมาย ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย และกำลังทวี ความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน อาทิเช่น ปัญหาของมนุษย์ที่เคลื่อนจากความสุขที่แท้จริง เป็น สังคมที่มีการแข่งขันรุนแรง แสวงความสุขจากวัตถุภายนอกเป็นสำคัญ ละทิ้งมาตุภูมิ มีการ กระจุกตัวของพลเมืองตามเมืองใหญ่ ดูถูกและละทิ้งวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม ปัญหาเหล่านี้ล้วน เป็นผลจากลัทธิทุนนิยม ด้วยการกระตุ้นการบริโภคอย่างมหาศาลผ่านทางสื่อมวลชน เพื่อแสวง ผลประโยชน์ส่วนตนโดยขาดจิตสำนึกต่อปัญหาและผลกระทบต่อโลกและมวลมนุษย์

ปัญหาจากระบบทุนนิยมเป็นปัญหาระดับโลกที่ยากเกินกำลังที่จะต้านทานได้ ดังนั้น ผู้บริโภคสื่อจะต้องศึกษา และพัฒนาองค์ความรู้ภายในเพื่อให้รู้เท่าทันตน และรู้เท่าทันสื่อ ซึ่ง สามารถเป็นเกราะป้องกันปัญหาที่ยั่งยืน จากงานวิจัยนี้ ได้แบ่งปัญหาออกเป็นสองประเด็น คือ ปัญหาภายนอก (ระบบทุนนิยมโลก, ลัทธิบริโภคนิยม) และปัญหาภายใน (การเปิดรับสื่อที่ไม่ ถูกต้อง) ปัญหาจากภายนอกต้องศึกษาเพื่อให้รู้เท่าทัน โดยไม่ตกเป็นทาสการบริโภคตามกระแส แต่วิธีแก้ปัญหาของการบริโภคสื่อโทรทัศน์ที่ยั่งยืนนั้น ต้องเป็นการแก้ปัญหาจากภายใน (ผู้บริโภค สื่อ) ด้วยการพัฒนากระบวนการเปิดรับสื่อ และสร้างสัมมาทิฏฐิ

การเปิดรับสื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถฝึกฝน พัฒนา เพื่อให้รู้เท่าทันปัญหา พัฒนากระบวนการคิดอย่างมีระบบ มีความคิดที่ถูกต้อง บริโภคด้วยปัญญา ใม่ตกเป็นทาสของกามคุณและการโฆษณา แนวทางในการปฏิบัติเพื่อออกจากปัญหาการบริโภค สื่อโทรทัสน์สำหรับผู้บริโภคในงานวิจัยนี้ สรุปได้เป็นลำดับ ดังนี้ 1. คัดกรองสารจากภายนอก 2. สำรวมอินทรีย์ (ตา หู จมูก ถิ้น กาย ใจ) 3. สร้างสติเพื่อให้รู้เท่าทัน 4. ควบคุมความอยาก (ตัณหา) 5. บริโภคด้วยปัญญาและเหตุผล 6. หมั่นศึกษาและพัฒนาตน (สร้างสัมมาทิฏฐิ) นอกจากนี้ ในงานวิจัยนี้ยังได้เสนอทางออกสำหรับผู้ผลิตสื่อด้วยหลักธรรมที่สำคัญ เช่น อรรถะ 3 กล่าวคือ หลักอรรถะ 3 เป็นหลักปฏิบัติที่เสนอให้ผู้ผลิตแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอย่าง เหมาะสม คำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภค และไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยขาดจิตสำนึก ความ รับผิดชอบต่อสังคม เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัสน์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด หน่วยงาน ภาครัฐจะต้องควบคุม ดูแลอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับด้านเนื้อหาของรายการ และ การโฆษณาสินค้า เพื่อให้เหมาะสมกับผู้รับชมในแต่ละช่วงวัย

จากหลักธรรมและวิธีการปฏิบัติตามที่ได้เสนอในงานวิจัยนี้ ซึ่งสามารถเป็นอีกหนึ่ง ทางเลือกในการออกจากปัญหาการบริโภคสื่อโทรทัศน์ และพัฒนาศักยภาพของตน

ลิปสิทธิมหาวิทยาลยเชียงใหม Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved Independent Study Title Buddhistic Solution to Television Consumption

Problems

Author Phra Nattapong Kritayawong (Gunesako)

Degree Master of Arts (Buddhist Studies)

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Phisit Kotsupho Chairperson

Assoc. Prof. Jarunee Wonglakorn Member

Asst. Prof. Dr. Parud Boonsriton Member

ABSTRACT

This Independent study titled "Buddhistic Solution to Television Consumption Problems" has an objective to study a problems and impact of Television's consumption, in order to find a solution with Buddhist principles. The research methodology used in this research is qualitative by collecting all relevant data and reported by descriptive analysis.

The study found that the highest expansion rate of television consumption is prevalent in developing and third world countries. Television has high capability of reaching all age groups of its viewer all over the world. Television consumption may lead to deterioration of society if it is viewed without knowledge, consideration and reason, consequently leading to many unavoidable problems. Some examples of problems caused by television consumption are: lifestyle changes moving away from real happiness and reality; seeking sensory pleasures without right understanding and right mindfulness; leaving their primary hometown to be trapped in the big city; and looking down upon their own indigenous culture. Obviously these problems caused by the world capitalism and materialism, which are enormously advanced by media and television programs in order to seek for a personal profit. In fact, much of its messages are nothing but the effort to stimulate the desire for unnecessary items to people and these are nothing more than the exploitation and irresponsibility to the world; however the mainstream economy find the drive for

profit is too hard to resist. One must develop self awareness in order to deal with these problems wisely.

This research is divided into 2 categories: external problems (Capitalism, Consumerism, Materialism) and internal problems (wrong perception). For external problems the research found that, we should study how to develop a right perception and awareness of these problems and how not become a slave of the consumerism, fashion and the main stream economies. In order to find a solution to television consumption problems, one must develop a right perception. The right perception from a Buddhist perspective is a process of self-access, which develops an awareness of problems. Developing a systematic way of thinking i.e., right view in conjunction with intellect and wisdom would prevent viewers from the illusion of temporary external pleasures, that are imprinted on viewers by advertisements, the Buddhist practice to alleviate the problems associated with television consumption problems in simple form are as follows: 1) Be selective with external information; 2) Be mindful of a five external senses; 3) Develop the practice of mindfulness and awareness; 4) Control one's desire (Tanha: Craving); 5) Consume with intellect and reason; and 6) Dedicate oneself to training for the realization of one's full human potential (Right view). This research is also intended to provide to the media industry and capitalists with a Buddhist Dharma called "Attha 3" namely there fronts of objective. There is the objective for oneself or one's own benefit, the objective for the other people's benefit and the mutual objective or benefit to both parties. These three levels of objective should be realized on all three fronts. It could be said "Attha 3" is a recommendation for capitalists to gain benefit appropriately, and to be aware of the benefit to others. Capitalists should be responsible for society. In order to solve a problems with the media, the government has to put in place rigorous controls and sanctions on the administrators of the media, especially in regards of television programming and advertisement adjustment need to be made properly to suit different audience age groups.

According to the Buddhist Principles mentioned above, they could be an alternative solution to television consumption problems and could help to improve and develop one's potential.